

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IV. Vtrùm Suaui rerum notitiam hauserit ab auctoribus integrae fidei, an suspectae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

tabilem, quò à falsitate fecerneretur : quod certè, vbi necessitas magis urgebat, accuratiùs perfecit, adeoquè patentius; vt apparet in vultibus, in vocum sonis, in scripturis, ceterisque ad hominum commercia pertinentibus. Atque ita videtur ex vna parte in Auctoribus eximiæ sanctitatis, veluti in Augustino, & Aquinate, hæc sanctitas interlucere per eorum scripta, quamuis planè theoricæ, maximequè contentiosa; ex altera verò in hæreticis, ac potissimùm in hoc homine, argumenta tam pia pertractantibus, nulla vsquam deprehendi guttula teneræ pietatis in Deum, nullus sensus æterni boni, nullus ardor charitatis; sed solus ardor ille satyricorum, qui non fouet, sed comburit ac denigrat; nulla denique animi propensio ad ea quorum magister extitit Christus, & quæ idcirco Christianam Religionem à contrariis sectis discriminat.

C A P V T I V.

Virum Suavis rerum notitiam hauserit ab auctoribus integræ fidei, an suspectæ.

Verùm omittamus reliquas coniecturas, quæ fidem subtrahunt Suavis narrationi: satis sit auctores exquirere, è quorum seu dictis seu scriptis rerum ille notitiam traxit; idque vel ex ipsius, vel eius studiosorum, intimequè familiarium testimonio. Laudat ipsemet in prima periodo accuratam diligentiam, quâ Ioannes Sleidanus præcedentes Concilij causas congeffit; atque indicat se velle in pauca redigere, quæ Sleidanus fusè recenset. Sciendum verò hîc est, Sleidanum adeo se profiteri fautorem hæreticorum, Romanæquè Sedis inimicum, vt librum suum Augusto Saxonæ Duci dicauerit, eò laudibus Ducem extollens, quòd in eius ditione Lutheri secta primum asylum nacta sit, suamquè historiam hisce verbis ordiatur: *Leo Pontifex Romanus, pro sua, quam in omnes Christiani nominis Ecclesias habere se putabat, quadam usurpatione Maiorum potestate.* Idem præterea fodinam non dissimulat, à qua

æ ad suum Opus conflandum extraxit, cum ipse testetur, cognitionem rerum ad Germaniam pertinentium se à Jacobo Sturmio, magni nominis inter Calvinistas, desumpsisse. Huiusmodi ergo testi fidem adhibet, qui Suauem adhibet in iis quæ Concilium præcessere, hoc est in huiusce molis fundamentis.

Illud etiam exploratum est, Sleidanum non solum Catho-²lico nomini infensum esse, sed etiam ob mendacia famosum. Cuius vitij eum ex professo conuicerant inter Germanos Surius, inter Gallos Fontanus. Possuinus, præter testimonium contra grauiam illius mendacia productum, ex auctoritate Iulij Flugij Episcopi Neuburgensis demonstrat locum à Sleidano deprauatum, in historia ab eo latinè versa Philippi Cominæ, verbis aliquot prætermisissis Missæ Sacrificio fauentibus.

Anno 1519. Spondanus itidem in Appendice ad Baronium *Loquacissimum mendaciorum* appellat. Enimuerò Sleidanus tam perditè affectat inimicitiam in Romanam Ecclesiam, vel pretio infamiae quòd malignus ac mendax audiat, vt Suauem in hoc longè superet. Proinde videri posset in præsentia à vero discrepare scitum illud, quòd imitatio mali maior euadat exemplari; nisi ea species veneni, quod secus ac regulus solum non videntem lædit, tunc maior esset, quando est minor.

De iis quæ postea in Concilio euenere, haud explicat particu-³laturam Suauis, vnde traxerit ea quæ protulit, nisi interdum de insigni aliqua re gesta: semel tamen refert Camillum Oliuum, à Secretis Cardinali Gonzagæ, Legatorum in Concilio Principi, multis postea ærumnis affectum à sacris Fidei Quæstoribus, quò vel ab eo gesta, vel à Cardinali Concilij tempore, vlciscerentur: subditque se cum illo egisse, eaque indignum calamitate sibi visum. Porro in Vita Suauis habetur, cum iuuenili ætate cum Oliuo Mantuæ contraxisset amicitiam, postquam hic à Fidei Tribunali diu fuisset detentus in carcere ex causa iam dicta; (vnde liber quidem euaserat, sed numquam in gratiam Aula redierat) atque ab eo primas magisque distinctas notiones de Concilij rebus sumpsisse. Hoc profecto si ve-
rum

In Vita Suauis edita
Leidæ
pag. 45.

rum est, apud se quisque reputet, quàm sincerâ veritatis gratiâ de eo cœtu ille verba fecerit, cuius nomen ac fortuna tantum inde vulnus acceperant. Quo sensu commouemur, quando eorum locorum audimus nomina, vel ea reuifimus, in quibus acerbum aliquod infortunium pertulimus? Inimicitia odio auersamur, licet inimicitia non capacia, quippe sensu carentia. Quanto id vehementiùs contingit erga eos homines, eorumque conuentus, qui malorum nobis auctores fuere? Verùm, ne quem ipse immeritò lædam, moneri me sentio ab officio meo, vt fatear me dubitare, Oliuum fuisse non calumniatorem, sed calumniam passum. Etenim, vbi * Suauis affirmat, illum in Pontificis odium incurrisse, ob minimè impletas spes ab eo factas Cardinalis Gonzagæ nomine, qui eundem ad Pontificem allegauerat, ac proinde digressum à Concilio, Gonzagâ demortuo, diurnâ in carcere detentione vexatum à sacris Quæstoribus multiplici prætextu fuisse; euidenter compertum habeo, hanc totam narrationem à vero aberrare. Oliuus numquam fuit Romam missus à Cardinali; sed Fredericus Pendasius, per eam occasionem quam Suauis commemorat: atque in ea Pontifex tam egregiè functum suo munere Cardinalem putauit, vt religioso præcepto illum compulerit, ne, vt optabat, Concilij præfecturam deponeret; eiusque adhuc viuentis, ac tanquam optimè de se meriti fratris filium Purpurâ donauerit; quem etiam non admodum maturæ ætatis, patruo defuncto, Mantuæ Episcopum sublegit. Nec Oliuus post illius mortem abscessit à Concilio, sed apud Legatos scribendis Epistolis præfectus permansit cum menstruo quadraginta scutorum stipendio; quod Pontifex ratum habuit vsque ad Concilij exitum. Huc accedit, quòd idem semper curam gessit sibi fidenter demandatam, distribuendi occultas eleëmofynas egentibus Episcopis, absque syngrapha receptæ pecuniæ. Fuit à Legatis assiduè collaudatus, & commendatus per litteras Cardinali Borromæo, sororis Pontificis filio; quibus ille respondens, honorificam de eodem opinionem ostendit.

* Libr. 6.
pag. 102. in
impressione
Londinensi
an. 1619.

tendit. Hoc totum apertissimis certissimisque argumentis in hac historia opportunitis locis constabit.

Duo interim delibemus: Primum ex Epistola, quâ Legatis respondet Cardinalis Borromæus paulò post Mantuani obitum; alterum è consimili Epistola sub Synodi finem. Prima hisce verbis loquitur: *Iniunctum à vobis munus Camillo Oliuo placuit Sanctissimo Domino, sicuti etiam spes per vos facta; cum verè Pontifici sit in animo eius labores remunerari, ubi sese offerret occasio.* In secunda hæc habentur: *Notum esse Pontifici, illius labores in distribuendis pecuniis, & reliquis peragendis, mercedem ac præmium mereri.* Nemo profecto non videat, quantum momenti conferat causæ meæ, pro certo sumere (vt in *Suavis Vita* narratur, & in prolato historiæ suæ loco ab illo significatur) arctam inter ipsum & Oliuum familiaritatem, à quo præcipuam rerum cognitionem acceperit: eò quòd Oliuus ante initam, vt diximus, amicitiam cum Suauis, diu fuerat carcere conclusus à sacro Fidei Quæstorum Tribunali, ac deinde dimissus; non tamen gratiâ Pontificum recuperatâ, de quibus optinè se meritum ob diuturnos suos in Concilio labores existimabat. Vnde conficitur, exemplum rescriptum ab autographo, cum religionis tum malevolentia suspecto, omni ex parte indignum fide meritò habendum esse. Iam quod spectat ad Religionem: equidem acta Mantuana non vidi; sed apud Romanum generale Tribunal Fidei reperio, à * duobus testibus Mantuæ Camillum Oliuum nominatum: ab altero tamquam conscium hæreticorum Mantuæ degentium; ab altero tamquam hæreticum: ex quibus liquet, in illum obtentu haud accersito fuisse inquisitum, eiusdemque narrationem in hisce rebus auctoritate caruisse. Tamen, vt iam dixi, credibile mihi est, assertam Suauis cum Oliuo necessitudinem, assertantis esse mendacium, quò fidem sibi narranti conciliaret, quippe cum rerum bene conscis coniunctissimo. Non enim fieri posse videtur, vt post eiusmodi familiaritatem inter eos, post domesticas colloquutiones identidem

24. Aprilis
1563.

18. Nouembris
1563.

* Antonius Cerrusus Canonicus Mantuan. Vergerij discipulus, in Constituto Mantuæ factò Septembris an. 1567 & Ioan. Baptistâ Rosa, etiam hæreticus formalis, in suo Constituto ibidem factò April. 1572.

dem habitas de rebus in Concilio gestis, Suavis enarrans euentus Oliui, affines eidem Concilio, effuderit tot errorum congeriem, ita grauium, ita patentium, vt supra demonstratum est. Hoc pacto animosus fabulator, qui studens attentam sibi dicenti curiosorum turbam tenere variorum descriptione locorum, pulchritudinem fori ad S. Marcum Venetiis amplificauit à fonte è medio erumpente, palam fecit eam urbem suis oculis inaspectam.

5. Iam verò qui vellet excusare in Suauis historia ipsius temeritatem, quasi potius versatam tam in credendo quam in comminiscendo malo, posset faciliùs arbitrari non fictum, quod in eiusdem Vita pariter narratur de altera cloaca, vnde fæceni hauserit. Ibi exponitur, Suauem, priusquam ad arcana suæ patriæ admitteretur, quod ipsi aditum interdixit ad ceterorum Principum Ministros, Legatis Galliæ intimum fuisse, ac præcipuè Fererio, qui Concilio intersuerat, & multa eius monumenta ac literas retinebat, quæ tutissimum ac solidissimum fundamentum historie sunt. Par est scire, Fererium vnum fuisse ex tribus Oratoribus missis à puero Rege Carolo IX. Tridentum, dum Regium Galliæ Consilium magna ex parte regebatur ab hominibus nouâ tabe Vgonottorum infectis. Hic sane tale sui specimen ibi dedit, vt præter Commentarios^a Petri Confalui de Mendoza, Salmanticensis Episcopi, & litteras^b Mutii Callini, Archiepiscopi Iadrensis, scriptas Tridenti ad Aloysium Cardinalem Cornelium; Nicolaus à Ponte, Venetorum in eodem Concilio Legatus, ac postea Veneti Senatûs Dux, in copiosissima enarratione de illo memorabili Conuentu ad Senatûm conscripta, & quæ adhuc per manus omnium circumfertur, affirmat, fuisse de Fererio suspicionem, cum esse Vgonottum, cumque dum Sacro interesset, legere solitum libros Luciani, id est athei scriptoris. Sed insuper, vt in Opere meo videre licebit, sperauit ille ingens se lucrum facturum ex mercatura Religionis, atque ad id occultè transigere studuit cum Pontifice per Sebastianum Gualterium, Viterbien-

scia

Quod supra dictum est de missione Romæ non Oliui, sed Pendasij, in occasione à Suauis narrata, habetur etiam fusè in litteris Archiepiscopi Iadrensis 7. & 11. Maij 1562. de quo infra.

^a Dum refert postre-
mam contem-
ptationem
habitam à
Fererio in
Concilio.
^b 24. Maij
1562. vbi
suo chiro-
grapho re-
fert varia pu-
blice gesta à
Fererio ac
Fabro, quæ
suspicionem
ipsorum è-
det funda-
bant.

sem Episcopum, qui fuerat in Gallia Nuntius, propositâ intermissione Concilij, atque adeò sancientiâ emendationis, quam Romæ inuisam putabat, vsque in Gallia peculiaris Synodus haberetur Pontificis moderationi subiecta; cui Synodo se adfuturum sperabat Regis nomine: vnaque pollicebatur ingentia Pontifici emolumenta, sicut ingentia vicissim à Pontifice sibi pollicebatur; præ se ferens intimam animi persuasionem de Pontificia auctoritate, in articulis etiam à Sorbona impugnantis: adeò vt Gualterius, & ex parte etiam Pontifex homini aliquando crediderint, numquam tamen Legati. Postea, cum intelligeret, optare quidem Pontificem, ne sibi iniuriâ aduersarentur Gallia Regis Ministri, sed velle vt legitimè ad exemplum virtutis, & Ecclesie correctionem res procederet; cœpit animaduertere suarum pollicitationum pretium minui: ac regresso inde Gualterio, cum quo egerat, cupiditatem conuertit in rabiem. Quapropter captâ opportunitate, quod Rex sub conditione mandauerat suis Ministris, vt ibi protestarentur; quodque Cardinalis Lotharingus Romam discesserat, ac Lansacus princeps Gallicæ legationis, integer Catholicus, in Galliam redierat, solum ibi relicto Fererij collegâ Guidone Fabro, tunc palam Vgonotto, prout ipsum nominat memorata Veneti Oratoris narratio; publicam in Concilio declamationem habuit, & postea typis impressit, quâ non solum Satyrici nomen meretur aduersus Patres ac Pontifices, sed audet etiam arrogare Christianissimis Gallia Regibus (vt Legati Romam scribentes obseruarunt) eandem ferè auctoritatem in Ecclesia Gallicana, quam schismatici Anglia Reges sibi arrogauerunt in Anglicana. Ac postea in Synodi Conuentibus numquam visus; quippe se intelligens omnibus inuisum. Sed haud ita multò post Venetias abiit; vnde ad Regem scripsit litteris, quæ itidem impressæ leguntur, quæcumque potuit deterrimè, & politicæ rationis argumenta exquisitissima, quibus suadebat, ne iterum se vel alios Oratores ad Concilium mitteret, quod Cardinalis Lotharingus vrgebat; neque admitteret

mitteret Decreta Concilij, quasi à Regiæ potestatis rationibus aliena. Et nummos in his officinis cufos, tamquam fincerum aurum Suavis venditat.

C A P V T V.

Cur huiusmodi historia sit aliquam nacta fidem apud multitudinem.

Nihilominus, odium quod profitetur Suavis, aperta eius improbitas, & cisternarum prauitas vnde suas aquas hausit, haud satis fuere, ne hic auctor apud multos fidem aliquam consequeretur: quod mirum sanè accideret iis, qui alteram hominum ingenij conditionem non perpendere, quæ non minùs admirabilis videtur, & ab eodem manat principio; atque ideò ad ipsum inuestigandum mentem adiuuat. Efficacissima ratio est laudis à pluribus obtinendæ, stylo maledico de pluribus scribere. Ex eo id oritur, quòd libenter quisque audit, speciem vniuersam præstantiæ carere, ne sibi indiuiduo illius inopia probro sit. Gratius etiam aures mulcet vituperatio in eos verbo iacta, quos opere magis attollimus; in eos, inquam, quibus vel circa nos iurisdictionem deferimus, vel obsequium vti dignioribus supra nos; rati, quod illis ex vna parte detrahimus, id nobis accedere, ad compensandum excessum obseruantix, quam ex altera eisdem exhibemus. Atque id causæ erat, vt notat Lucianus, quòd vulgus summoperè delectaretur, quando in fabulis Aristophanis & Eupolidis adductum per deridiculum in scenam Socratem spectabat, captabatque comica in eum iacta conuitia. Quà nimirum arte Lucianus ipse popularem sibi plausum excitauit, vertens in ludibrium in suis Dialogis tria cunctis maxime venerabilia, Sapientiam in Philosophis, Potentiam in Principibus, Sanctitatem in Diis. Itaque scriptor satyricus supra ceteros adulatur, quia pluribus adulatur: & quemadmodum facillè quisque verum putat, quod vt verum sit optat; sic

c tam